

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

ԳԻՆ 10 ՓՐ.

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ ԿՅՈՒՆՈՒՄԻՆ ԱՌԵՐ ԿՅ ՇԱԲԱԹ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1873 Ն. Տ. ՕԳՈՍՏՈՍ 16 130

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՎԵՐՁԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՒՈՅՆ
ՍԿԶՐՆԱՊԱՏՃԱՌԸ

Ամէն լրագիր պատմեց անցեալ աւուր կռիւն, և ամէն ոք ալ ազգային կերպարանք մը տուաւ տոոր, առանց քննելու թէ՛ լոկ Սամաթիացոց խնդիրն էր, որ պատճառ տուաւ այդ կռուին :

Ընթերցողք գիտեն որ Սամաթիոյ թաղ, խորհուրդը աստուծոյ հրահրան խնդրով մը յաւելիլ սկսելով երկու մասի բաժնուեցաւ . Օգոսէն էֆէնտի անհաւատարիմ հրատարակեց զիրճիկեան էֆէնտի առանց կարենալ հաստատելու, իսկ Կրճիկեան էֆէնտի ալ հրապարակաւ դող հրատարակեց զՕգոսէն էֆէնտի, և այս իմաստով բողոքագիր մ'ալ մատուցանելով վարչութեան, յայտնեց թէ՛ պատրաստ է իրբն ատենագրելու Սամաթիոյ թաղ խորհրդոյ, հաստատել թէ Օգոսէն էֆէնտի դրամական նենդութիւն ըրած է :

Սամաթիացիք տեսնելով որ իրենց թաղականներն զիրար ծանր յանցանք ամբաստանած են, չուղեցին որ այդ անձինքը իրենց ամբաստանեալ վիճակին մէջ պաշտօն վարեն թաղին մէջ :

Այս միջոցին Օգոսէն էֆէնտի հրաժարելով թաղ խորհուրդէն, սկսաւ այս ու այն դրդել որ մնացեալ թաղականներն խորհրդարանէն դուրս ընեն : Սամաթիացիք այս պատճառաւ քանի մը անգամ խորհրդարանը գոցեցին,

և այս պատճառաւ էր որ Գաղ. Ժոժովն թաղեցիներէն մէկ քանին պատժել ուղեց զիրենք քուէարկելու իրաւունքէն զրկեալ վճռելով :

Բայց Սամաթիացիք ոչ յանցանք ունէին այս խնդրոյն մէջ և ոչ ալ իրաւունք էր պատժել այն մէկ քանի թաղեցիներն, որոց խնդիրն այն էր միայն, որ Օգոսէն էֆէնտի գէմ եղած ծանր ամբաստանութեան քննութիւնն կը պահանջէին :

Սակայն Գաղ. Ժողովը անշուշտ ետեսեալով թէ՛ այդ քննութեան հետեանքը Օգոսէն էֆէնտի անպատու պիտի ըլլայ, արգահատելով իւր վրայ միշտ մերժեցին պահանջուած քննութիւնն, որով պատժեալ Սամաթիացիք իրաւունք ունեցան ամէն շաբթու Գաղ. Ժողովոյ գիմելով այդ ամբաստանութեան քննութիւնն պահանջելու :

Այս միջոցին էր որ Օգոսէն էֆէնտի ալ միւս կողմէն իր թերթին միջոցաւ կ'ազդարարէր թէ՛ խնդիրն Կրճիկեան էֆէնտի չը հրաժարելուն վրայ է, և թէ երբ սա հրաժարի ամէն բան կը լինուի :

Վերջապէս Կրճիկեան էֆէնտի Օրագրոյ այս առարկութեան կեղծիք մ'ըլլալն հաստատուելու համար հրաժարեցաւ, որ ատեն Ընտրող. Ժողով մը կ'ազմուեցաւ նոր թաղականի մը ընտրութեանն համար :

Ըստ օրինի հրաժարեալ բոլոր թաղականներն անգամ էին ողն ժողովոյն, բայց երբ ասոնք տեսան որ Օգոսէն էֆ. ամենէն կանուխ դործին գլուխն անցած է, չուղեցին իրեն դործակից ըլլալ, որով սա մնաց իր մէկ քանի

համախոհներովն միայն և կը ջանար քուէարկութեան դործողութիւնն կատարել, որպէս զի յաղթանակ մը տանի իրեն դործակիցիլ չուղղներուն դէմ. սակայն տեսաւ որ չը պիտի յաջողի, զի Սամաթիոյ մէջ կռիւն վերջացած չէր, անոր համար որ կռիւն ոչ թէ Կրճիկեան էֆէնտի վրայ էր, այլ Օգոսէն էֆէնտի ամբաստանեալ և այդ ամբաստանութեան հետեանքը մէկ քանի Սամաթիացոց ի դուր պատժուած ըլլալուն վրայ կը կայանար, որով այս վերջիններն զարգէալ կը շնորհէին թէ՛ Օգոսէն էֆէնտի անպատու տանութիւնն յետո կոչուելու է, որ արդարացի ըլլայ իրենց տուած պատիժն, կամ Օգոսէն էֆ. քանի որ իրբն ամբաստանեալ պաշտօն կրնայ վարել հակառակ Սահմանագրութեան, իրենք ալ իրաւունք պէտք է ունենան քուէարկութեան դործողութեանը մասնակցելու :

Այս խնդիրն շատ օրինաւոր էր, հետեալաբար առանց ատենց մէկն դործագրելու անկարելի էր խուսափիլ : Օգոսէն էֆէնտի տեսաւ որ խնդիրն իր վրայ կը ծանրանայ, և հետեանքը գէշ պիտի ըլլայ, սկսաւ համոզել այդ մէկ քանի անձինքը որ իրենց ներում առնու Գաղ. Ժողովէն. ասոնք չը համոզուեցան և բնաւ չէին ընդունէր ներում, զի յանցաւոր չէին և դիտէին որ երբ այդ ներումն ընդունին այն ատեն յանցաւոր պիտի հրատարակուին . սակայն Օգոսէն էֆէնտի Գաղ. Ժողովոյ գիմելով խնդիր յարոյց թէ՛ արտօնութիւն տայ իրեն որ ներում չնորհէ յիշեալ մէկ քանի ան-

ձանց , ինչպէս որ իւր թերթովն ալ սկսաւ այդ խնդիրն յառաջ քշել Քաղ. ժողովոյն հետ հրամայական եղանակաւ վարուելով :

Քաղ. ժողովը այսպիսի բռնութեան մը դործիք ըլլալ չուզելուն , Օգոսէն էֆէնտի հրաժարեցաւ :

Բայց դարձեալ Սամաթիայուոյ խնդիրն չը լուծուեցաւ , զի ասոնք դարձեալ կը պնդէին թէ՛ կամ Օգոսէն էֆէնտի դող է , կամ կրճիկեան էֆէնտի ձրի անուանարկիչ . որովհետեւ այդ ամբաստանութեան հետեւանօքն էր , որ իրենց դէմ ընտրական իրաւունքէ զրկեալ ըլլալու վճիռ տրուեցաւ .

Քաղ. ժողովն այս ամէն դարձուածոց մէջ բռնութեամբ էր , զի ոչ կրնար իւր որոշումն ետ առնուլ և ոչ կուզէր որ Օգոսէն էֆէնտի դէմ հղած ամբաստանութիւնն քննուելով , այս վերջինն դող հրատարակուի : Միւս կողմէն Օգոսէն էֆէնտի ալ դիտարկով որ Քաղ. ժողովն այսպիսի նեղ գիրքի մը մէջ բռնութեամբ է , սկսաւ հարուածել զայն անդադար , իւր վրէժն լուծելու համար :

Ահաւասիկ , Սամաթիայիք որ երեքշաբթի օր ներկայացած էին Քաղ. ժողովոյ , միայն այս խնդրոյն համար էր , և ոչ այս ու այն ծեծելու համար , թէ՛ Սամաթիայուոյ այսչափ յազուեալն թէ՛ այդ մէկ քանի անձանց դէմ դատապարտութեան վճիռ տրուելուն և թէ վերջին երեքշաբթի օրուան կուռնի միակ սկզբնապատճառն Օգոսէն էֆ . ի Սամաթիայ մէջ յազմանակ տանելու համար ունեցած վարմունքն եղած է , և ասոնց ամէնքը թող ներելի ըլլայ մեզ ըսել անկեղծաբար , որ Օգոսէն էֆ . ի քէքն եկած են :

Սամաթիայուոյ բարեկամն և Սամաթիայ խաղաղութեանը փափաքողն ըլլալնու համար , խնդիրն այսպէս պարզել ուղեցինք և կը յուսամք որ Սամաթիայիք զիրենք պառակտող պատճառն դուրս նետելով իրենց մէջէն , ձեռք ձեռքի կուտան , և իրենց թաղը կը կանոնաւորեն :

Բայց ինչ եղանակաւ այս կանոնաւորութիւնն ձեռք բերելու է . յաջորդ. թուով կը խօսինք :

Երէկ Օրագիր ակումները դարձեալ

ցոյց կուտայ մեզ ըսելով թէ՛ սկզբունք փոխած եմք եղեր 10 փարայի թերթ ծախել սկսելով :

Մեք չաբաթ մը թերթ չը պիտի հրատարակէինք մեր մէկ քանի դործոց կարգադրութեանն համար , բայց տեսնելով որ Օրագիր ասիկց օգուտ քաղելով , սկսաւ սուտ ու սխալ լուրեր և տեղեկութիւններ տալ դարձեալ և ամէն խնդիր իր ուղած դոյնովը նկարել , պարտաւորեցանք դոնէ փոքր գիրքով հրատարակել թերթերնիս քանի մը օր միայն :

Բայց մեք այսպէս ընելով եթէ իւրօք սկզբունք ալ փոխած ըլլամք , Օրագիր իրաւունք չունի զմեզ մեղադրելու , զի անցեալ օրուան թերթովը սկզբունք փոխելուն օրինաւոր և բարի բան ըլլալը կը վստահանէր , երբ քանի մը թերթեր երկու օրն անդամ մը իրեն սկզբունք փոխելն երեսին կուտային :

Եթէ այսօր ալ Օրագիր դարձեալ համարումն փոխած և սկզբունք փոխելու դէմ կը դանդաղի , այդ պէտք է հրատարակէ որ իրաւունք ունենայ զմեզ խմբծելու :

Երէկ երեք հատ յայտարարութիւն տեսանք . որոց երկուքը Պատրեարքարան կուտակցութեանէն էին , իսկ մէկը անկողմնակալ գրութիւն մ'էր , որ երեսփոխանական ժողովէն օրինաց խտուր գործադրութիւն և ներկայ պարագայից մէջ յանցաւորաց պատժախն կը խնդրէր :

Յառաջող իմութիւն որ կողագուհեմք ամէն օր . ուրիշ բանով չըլլար այդ , բայց միայն օր քան զօր մեր պակասութեանց թիւը պակսեցնելով և օրինօք դործել սովորելով :

Մինչև այսօր պատահած աղգային կուռներուն մէջ տեսնուածին նման այս անգամ ալ կը տեսնուի , որ ամէն կուտակցութիւն կուզէ ժողովուրդն իրեն հրաւիրել յայտարարութեանց միջոցաւ , մինչդեռ այսօր աղգն օրինաւոր ներկայացուցիչն ունի , այն է իր երեսփոխանական ժողովն , հետեւաբար այս ժողովոյն գոյութիւնն հարկ կը դնէ աղգայնոց վրայ , որ եթէ խնդիր մ'ունին զայն իրեն ներկայացնեն օրինաւոր կերպով , և անոր լուծումն ու կարգադրութիւնն անկէց միայն սպասեն առանց այդ

ժողովոյն վրայ աղգեցութիւն բանեցնել ուղեւ :

Աղգին կամբը այսօր ներկայացընողն այդ ժողովն է միայն , և պէտք է սովորեմք յարգել միշտ իր մեծամասնութեան քուէն օրինաւորութենէ զուրկ չէ :

Երբ այս կէտն ուշագրութեան չառնելով ամէն կուտակցութիւն եթէ ուղէ իւր կամքն իբր աղգին հանրական կամքը յառաջ բերել և զայն երեսփոխանական ժողովոյն յարգել տաք ապօրինաւոր միջոցներով , այն ատեն ցաւալի փորձ մը տուած կըլլամք թէ՛ օրինաւոր կերպով վարվիլ չեմք գիտեր և այն ատեն մարդ չեմք գտներ աղգին մէջ , որ աղգին կամքը ներկայացնելու պաշտօն մը ստանձնել ուղէ :

Օրէնքը կը պահանջէ որ երբ երեսփոխանական ժողովոյն մեծամասնութեան քուէն , հասարակաց կարծեաց հակառակ ըլլայ , ժողովուրդը հանրադրութեամբ և օրինաւոր պատգամաւորութեամբ դիմէ առ այն , և երբ տեսնէ որ իւր կամքը չը յարգուի , այն ատեն իրաւունք կրնայ ունենալ յայտարարել միջոցին դիմելու :

Թի : Ի՞նչ ԿԸ ԽՈՐՀԻ ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ

Տակաւին արդի Քաղ. ժողովը չընտրուած աղգին մէջ ընդհանուր փափաք մը կար որ ընտրելի ժողովը բաղորդին արհեստաւոր անձերէ բաղկանայ և բնու. Հայ էֆէնտիներէ մարդ չը դրուուի անոր մէջ :

Ընդհ. ժողովոյ մեծամասնութիւնն ալ այս մասին ժողովրդեան համակարծիք գտնուելով աշխատեցան և արդարեւ իւր ընտրած Քաղ. ժողովոյն բոլոր անդամներն ալ աղատ արհեստաւորներէ կը բաղկանային :

Սակայն այս կարծիքն իր հակառակ կարծիքն և զայն պաշտպանող կուտակցութիւն մ'ալ ունէր . որ երբ տեսաւ իրեն դէմ տարուած յաղթանակը , իբրաւ է որ յայտնապէս չը հակառակեցաւ ատոր , սակայն դադանապէս բաւական դժուարութիւններ հանեց Քաղ. ժողովոյն դէմ , որպէս զի ըսել տայ ժողովրդեան թէ՛ աղատ արհեստաւորներն Քաղաքական դործեր տեսնելու մէջ վարժ չեն և թէ՛ չեն կարող աղգային վարչական մեքենայն դործածել :

Այդ գ. ժողովութիւններն աւանուե-
ն Ալքաղարի, Պրուսայի առաջնորդի
Էրեղմանատան ևն. խնդիրներուն

Քաղ. ժողովը չեմք կարծեր որ ի-
նչ հակառակ այս գաղտնի կուսակ-
թիւնն ճանչցուցած չլլար. հետե-
րար մեծ խոհականութիւն պէտք
լար այս ժողովոյն այնպիսի վարմանց
ընթացից մէջ գտնուելուն, որ ժո-
ղովոյն չտեսէր իւր այն համադրմանը
տարակուսելու թէ արհեստաւոր
շովականք անկարող են ազգային
ըզութիւնն շարժել զազգը գոհ ընե-
լաւորիմանու:

Քաղ. ժողովն այնպէս կը հաւատայ
բեւս այսօր որ ժողովրդեան մէջ
պիտի տարակոյս մը գոյանալուն ա-
ծ չը տարու համար իւր կարողու-
անն աստիճանուն զոհողութիւններ
սծ է և հեռաւորութեամբ վար-
ած է, սակայն վերջին օրերուն անց-
ըն և իրաց արդիւնքը այս մասին
կրնար Քաղ. ժողովոյն աչալընու-
անն անկաստ թողուլ, զի ցաւօք կը
սնուի, որ ժողովրդեան մէջ բաւու-
ն մեծ մաս մը կայ այսօր իր այն
մեղուին վտխոզ թէ՛ արհեստաւոր
շովականք կրնան ազգային վարչա-
ն մեքենան գործածել:

Քաղ. ժողովը հասարակաց կարծ-
ց առջև այսպիսի ամբաստանու-
ան մը ենթակայ կը գտնուի այսօր,
սխառութեամբ է հաստատել թէ ժո-
ղովրդեան մէջ գոյացած այդ տարա-
ն անտեղի է, երբ Քաղ. ժողովն
կարող գտնուի այսպիսի հաստա-
թեմամբ մը անձին անձամբ պիտի
ուէ ոչ միայն իր անկարողութիւնն
դարձեալ ազգային բոլոր գործերն
էֆէնտիւնեւուն ձեռքն անցնելուն
սոճառ պիտի ըլլայ, որոյմէ ազգն
պատի ատեն — իրաւամբ թէ յանի-
ւի — դժգոհ էր:

Այսօր այսպիսի այս կէտը բացատ-
է ետքը, կուգեմք յաջորդ. թուով
յանել թէ՛ Քաղ. ժողովն այս մասին
սարակաց կարծեաց առջև կրնայ
դարանալ և թէ ինչպէս:

Երեկուան Օրագիրը կըսէ թէ՛ Ա-
ս մառցած է հասարակաց այն չոր-
դ կարծիքն ալ թէ Պատրիարք և
արշութիւնն միանգամայն մաքրուիլ
տք է. և թէ այս կարծիքը Ասիաի
նին չը գալուն համար զանց ըրած

Օրագիր ինքզինքը ժողովութեան
խօսք ըրեր է դարձեալ: Ուստի կը
պատասխանեմք իրեն թէ՛ մեր բանին
այդ ալ կուգայ և բնաւ չը վնասեր
մեզ, բայց մեր յայտնած երեք կար-
ծիքը մանաւանդ վերջինն, այն է Ս.
Պատրիարք Հօր և վարչութեան մէջ
համաձայնութիւն գոյացնելն ինչպէս
կուգայ իւր գործին, կը վնասեն թէ
օգտակար կըլլան:

Յիշենք և քիչնորի եթէ չը գիտնար որ
հանդերձեալ Քաղ. ժողովոյն անդամ
ներէն մին ալ ինքն է, թերեւս այսպի-
սի եղանակաւ չը պատասխանէինք ի-
րեն:

Ստուգիւ վայ այն ժամուն որ սա
Քաղ. ժողովոյ անդամ ըլլայ, ահա
հոն է ազգին ամբողջական լոբաւո-
րութիւնն ու յառաջդիմութիւնն:

Երեկուան Ընդհ. ժողովը բացուե-
ցաւ ընդ տունապետութեամբ Տատ-
եան Յարութիւն պէյի:

Նախ Սրբազան Պատրիարքին ե-
րեստիտանաց զրկած հրաւերի նամա-
կը կարդացուեցաւ. յետոյ ալ Քաղ.
ժողովոյ մէկ հրաժարականը, որ կամ
բաստանէր զՍ. Պատրիարքն իբրեւ
Սահմանադրութեան գործադրութեան
հակառակ:

Ասիկայ վերջը Ս. Պատրիարքն իւր
չորս տարուան պաշտօնավարութեան
համարը տուաւ գրաւոր կերպով, որ-
մէ կը հասկցուէր թէ՛ շատ վառիւք-
ներ ունեցած է բայց ատենց և ոչ մէ-
կը յաջողած է ի գլուխ հանել, անոր
համար որարգի սահմանադրական դը-
րութեամբ վարկիլ անկարելի եղած է ի-
րեն:

Ետմ մը տեսց Ս. Պատրիարքին
համարատուութիւնը:

Ասոր յաջորդ եց 18 երեստիտանաց
կողմանէ գրաւոր երկու առաջարկու-
թիւն, որոց մին էր յանձնաժողով մը
կազմել Ս. Պատրիարքին և Քաղ. ժողո-
վոյ հրաժարականներուն պատճառնե-
րն քննելու պաշտօնով մինչև ութ
օր, իսկ միւսն էր առժամանակեայ
գործադիր յանձնաժողով մը ընտրել
նոյն ութ օրուան մէջ ազգային իշխա-
նութիւնն վարելու պաշտօնով:

Ասոնցմէ զատ ուրիշ քանի մ'ալ ա-
ռաջարկութիւններ ըլլալէ վերջը, Օտ-
եան էֆէնտի առաջարկեց որ մինչև

ութ օր թէ Ս. Պատրիարքն և թէ
Քաղ. ժողովն պաշտօնին շարունակեն
և միայն մէկ յանձնաժողով կազմուի
այդ հրաժարականաց պատճառներն
քննելու համար:

Քուէի դուելով սոյն վերջին ա-
ռաջարկութիւնն, ընդունուեցաւ, որով
ժողովը ցրուեցաւ ժամը 11ին, ուր
հաղարէն աւելի ունկնդիր ժողովուրդ-
ներկայ կը գտնուէր:

Բնաւ խռովութիւն չը պատահե-
ցաւ:

Չեմք գիտեր թէ՛ Ս. Պատրիարքն
և Քաղ. ժողով պիտի ընդունին իրենց
համար մինչև ութ օր պաշտօնին շա-
րունակելու նկատմամբ տրուած որո-
շումը, և թէ՛ ինչ վստահութեամբ
Քաղ. ժողովն Պատրիարքարանէն ներս
պիտի կարենայ մտնել, զի երեքշաբ-
թի օրուան կուոյն նկատմամբ բնաւ
խօսք մը չեղաւ:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Չաթը Ալիի ճէնապը Սատրաղամի-
նին կէչէն բէնճչէնպէ աքշամը իրան
սէֆիրի րիֆաղամը իլէ Չանաք դա-
լէսի սուլարընա աղիմէթ իթմիշ օլտու-
ղու տիւնքի ճուաա կիւնիւ չըգարը-
լան նուսիւէմիղտէ միւնտէրիճ իսէտէ՛
օրատա 16-18 սաաթ ֆաղլա պէրլէ-
մէմէք իւզրէ՛ տիւն ազշամ աղիմէթ
իթմիշէր տիր:

— Կէչէն բէնճչէնպէ կիւնիւ վա-
լիտէ խանը իւզէրինտէ պիր գուշ մա-
հալտէ իրան սանճաքլարը քիշատ օ-
լունմուշ օլտուղու կէօրիւ լոխ.բտէ, հիւ-
քիւմէթի սէնլիյէ ճանիպիւտէն մէզ-
քիւր սանճաքլար տէր հալ աշաղա ա-
լընմըշ տրը:

Շու սանճաք քիշատը մատտէսի
էլպէթտէ խանը Մեղքիւրտէ իգամէթ
իտէն թէպատի իրանիյէնին թիւճճա-
րանը միւթէպէրանըն թէրթիպ ու
թալիմաթընտան տըշարը տէլիլ տիր:

Պէօյլէ՛ նիզամա, վէ Տէվլէթի Ա-
լիյէնին հուգուգունա մուղայիր մէվա-
տէ էլ աթանլար տտի թաղըմընտան
օլտա օլ գտտոր թէաճիւպ օլունամազ,
զիրա էօյլէլէր հուգուգ վէ նիզամըն
նէրէլէրէ գտատր վարտըղընը պիլմէզ-
լէր: Լաքին թիւճճար թաղըմը՝ տիւ-
վէլ գանունլարը իլէ հուգուգունա վէ
եէքտիկէրի իլէ վազը օլտան գալոյի-
տի բօլիթիգիլէի թապիաթը իլէ բէք
կիւզէլ պիլէճէքլէրի ճիհէթլէ՛ պէօյլէ

պիր մատակէ՛ն նա՞սըլ բէ՛յ վէրմիչէր տիր :

Ստամպոլտա , եանի Պիզանթիօն գըթաւսընտա Տէվլէթի Ալիէնին սանճաղընտան մատա՛ սանճաք քիւշատ օլունմատըղը գաւախտի տայիմէտէն օլտուղու շէօյլէ տուրսուն , պէօյիւք խանլար իւղէրինէ էօթէտէ պէրուտէ էճնէպի սանճաղը քիւշատ իթմէք , օրալարը հիւ.քիւմէթ մահալի օլմատըղը հալտէ՛ պէնիմ տիր տէմէքտէն նէ՞ փարք օլապիլիր :

— Մէսմուսթը սահիհէյէ նէղաւրէն իրան Շահը հաղթէթլէրինին Տէր սաատէթէ միւվտսէլէթլինին իւշիւնճի կիւնիւ՛ ճըղալ օղունտա քեսյին սէփարէթխանէսինի թէյրիֆ իտէճէյի ճիհէթլէ՛ Պաղչէ գաբուսունա չըգաւաք վալիտէ խանը բիշկեսաճինտէն միւրուր իտէճէթլէրինտէն իրան թիւճաւրարը , Պաղչէ գաբուսունտն վալիտէ խանընա գատար սօգադ զէմինինէ աղըր շալլար սէրէճէթլէր իմիշ :

— Էտիրնէյէ եազըն օլան Գայըք նամ գարիյէտէ զուհուր իտէն պիր հարիգտէ 10 գատար խանէ միւհթէրէգ օլմուշատա 12 եաշընտա պիր գըղ թէլէֆ օլմուշ տուր :

— Կէշէն սալը կիճէսի Մուտանեա ճիւղորընտա նուղուլ իտէն պարան օլտէրէճէ շիտտէթ իթմիշ տիր քի՛ խանէլէրին ալթ գաթը պիր պուշուք վէիքի արչըն սու պամըլ , քէվալիք սօգազար ատէթա Վէնէտիկ շէհրինէ թէպտիլ օլմուշ կիպի՛ թէքմիլ գարիյէնին մահալլէլէրի պիրէր ատա օլմուշ տուր :

Հէման թէքմիլ Էանէլէրին չաթըլարը պօղուլմուշ վէ իւսթ գաթտան ալթ գաթա գատար սուլար իշէրույէ ճէղվէթ իթմիշ :

Պարանըն շու շիտտէթի պիր սաաթ պիլէ սիւրմէմիշ իտէտէ՛ պէհէր տամլաւը կիւեա պիր պարտաք սու միգտարի տիւշմիւշ օլտուղունտան , էհալիի գարիյէ ֆէվգէլատէ պիր տէհշէթէ տիւշար օլմուշ տուր :

Եազմուր գաթ օլուր օլմաղ պիր խայլի էվ պէօլմէլէրի վէ տըշարը տուվարէրի շիշմիւշ օլտուղունտան երգըլմըլ վէ՛ պիր թազըմրտա երգըլմադ մէրքէյինտէ պուլունմուշ տուր : Գարիյէի մէղքիւրտէ պուլունան պաղլար վէ պաղչէլէր վէ թարլարար քիւսմիլէն խարապ օլունմուշ տուր տէնիլ-

սէ ճայիղ տիր : Անճաք պոսթանլար եալընըզ պօղուլմամըլ տըր :

Բոսնիա Գոնուլուսիւնէն պէր Գալա .

(129 Նոյեմբրուս պէլէ)

Մա մաֆիէ՛ շու տալա թէքմիլ պիր սէնէ գատար , հիւքէմաի սապըգա զէմանընտա՛ հուգուգ տալասը թարիխինտէ ֆաշ վէ բույէթ օլմուշ վէ իտտայի նէթիճէսինի պի էսաս օլտուղը ալէնէն անլաշըլմըլ իքէն՛ հիւքէմաի սապըգանըն թէտպիր ու մալիւմաթը վէ մէվատտը տաալիտէ թէճրուպէքեար զէվաթտէն պուլունտուղու պէր թարաֆ օլունտուպտա՛ եէնի մահքէմէնին թէճտիտի թարիգէ գալըլմասը Մկրտիչ պէյին նամուսունտան զիւեատէհիւքէ մաի մումալլէյիւմին տիր ալէթինէ խալլէ կէթիւմէք տիմէք օլտուղունա բէք զիւեատէ թատճիւպ իտէրիւմ . — Լ . . .

Պէյօղլու 6 աղօսթուս

Իշպու մէքթուպու օգուեան քէնտուսինին 19 ճու տէվրտէ եաշամագտա օլմասընա միւթլագա շիւպճէ էտէճէք տիր : Ձիրա մէտէնի վէ միւնէվլէր ատտ իթմէքտէ օլտուղունմուշ շու տէվրի սատտէթտէ՛ Բուսիա սէփարէթխանէսի կիպի պիր մահքէմէտէ էօյլէ ալէնէն բույէթ օլունան պիր տալանըն՛ միւտաի թարաֆընըն հէսապընա կէլմէտիյի հալտէ՛ պէօյլէ հէր թարաֆը ալըգ ալըղա բիւվըլ արաեատա տէյիլ տէ՛ ճէպրէն չօրպայա թահվիլ էվմէք նա՞սըլ օլապիլիւր :

— Ազապ գաբուսու քէօրբիւսինտէն Գարա քէօյ քէօրբիւսինէ՛ վէ Գարա քէօյ քէօրբիւսինտէն Թօքհանէ իսքէլէսինէ գատար՝ տէնիլ գըլըսընա՛ պօյեունա վէ պիր չըրըրտա ըրիտըմ իյմալ օլունմագ իւղրէ՛ պիր գաշ ալտան՛ պէրու՛ պիր թատալիւրաթըն պաղը մէճայիտտէ միւղաքէրաթը օլմագտա իտէ տէ՛ պունուն իյմալ վէ ինչասընա խայլի աշէնին սարֆ օլունմասըլ լողըմ՛ կէլէճէյի ճիհէթլէ՛ պիր գաթար վէրիլմէմիշ իտի :

Ալթընճը տայիլէի պէլէտիյէնին մալիւմաթը իլէ պունտան էվլէլ ուրէթի կօյըր բէսմիյէտէ օրարագ՛ ըրիտըմ իյմալ օլունմագ մահալ՛ պօյտան պօյեա էօլիւլմիւշ վէ քէշիֆ օլունմագ սէքսէն պէշ պինլիրա միգտարի պիր հէսապ մէյտանէ չըգմըլ օլտուղու

ճիհէթլէ՛ գարարը մէղքիւր հալա հիւնի գալմըլ տըր :

Լաքին պու պապտէ ախլ օլունմալիւմաթա կէօրէ՛ խարիճտէն պշիրքէթ զուհուր իթմիշ , վէ մէղքիլ ըրիտըմը՛ թանղիմ օլունան խարթաւը մուճիպինճէ՛ իյմալ վէ պէտէլի մսարիֆ հադընտա՛ պաղը շէրաի մինասիպէ իլէ . տէրիւհաէ իթմէթալիպի պուլունմուշ տուր :

Անճաք ըրիտըմըն տէրիւլիյի՛ խաթատա հէր նէ գատար 14 զիրա կէօթէրիլմիշ իտէ տէ՛ պունուն իւղէրին 13 տահա իւսվէ օլունարագ ճէմա երիմի եէտի զիրայէ պալիլ իտէճէ ըրիտըմը մէղքիւրուն իյմալաթը 10 զարֆընտա՛ պիր թարաֆտան պէտտիկէր թարաֆա գատար իթմալպտտուգաան սօնըրա՛ լէպի տէրեա էնիւնէ 12 զիրա բիւշա թէքք իտէրէ կէրուտէ գալան 13 զիրա տօլտուրու մուշ արսա իւղէրինէ՛ իւշէր գաթ կիւղէլ վէ պիր բէսմ ու բէնքտէ քեսիկիր մօղաղպար ինչա , վէ պունլա իճտրէ վէրիլտիքտէն վէ 17 սէնէլապէտէլի իճարլէ՛ վաղը օլտագա մէսըլ ըրիթթը մագթուան գալապըրտա մէղքիւր էպինիլէլի՛ ըրիտըմ ինչա ոընա պէտ օլունտուղու կիւնիւնտա իթիպարէն 17 սէնէ հալալիտտէքէ միլէն տալիլի պէլէտիյէի մէղալուրէ պիւա պէտէլի մէսարիֆաթ թէս օլունմասընա տայիլ պիր իթիտա թէթիպ օլունմուշ տուր :

Պիշիմ թահմինիմիլէ կէօրէ մատտէ զիքր օլունան շէրաթլէ ըրիտ օլունտուղու հալտէ՛ հէմ մէմլէթ թին թէլիլիննէ պայիս օլաճաք հէմտէ տայիլէի պէլէտիյէ 17 սէնտէն սօնրա՛ բարաղը բուլուղ 4 լիրա այլըք պիր իրատէ մալիք օլճաք տըր :

— Վալիտէ խանըլիւղէրինէ Օտմալը վէ իրան սանճաղլորը պէրապ օլտուղու հալտէ՛ քիւշատ օլունմագ խարիճիյէ նէղարէթի ճանիւպինտ տիւնքի ճումա կիւնիւ բուխաթ ըրիլմիշ տիր :

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ

ՏԷՐ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՅԱԿՈԲ ԽԱՆՃԱՆ

Յ. Գ. ԲԷՆՍԵԱ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Յ. ԳԱՎԱՅԵԱՆ Ե ԸՆԿ Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

4 Պօշիս Գիւրգի Խան Վարի յարի Թիւ. 2